

Z Dodatkami kosztuje
w prenumeracie: Bez po-
czty: kwartalnie 4 zł.;
miesięcznie 1 zł. 40 cent.
Z pocztą: kwartalnie 5 zł.;
miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Isiercyja w półkolumnie
drukami garmoni, 7 cen-
tów od wiersza — Reklama-
cye są wolne od opłaty
pocztowej.

Cześć urzędowa.

(Z urzędowej części Gazyety wiedeńskiej.)

Zmiany w c. k. armii.

Leopold Baron *Rzikowsky Dobrschitz* przejdający pełnomocnik przy związkowej komisji wojskowej, został uwolniony od teraźniejszej posady z zachowaniem właściwego starszeństwa w służbie, i mianowany dowódcą wojsk w Galicyi zachodniej.

Fml. i dowódca wojsk w Galicyi zachodniej Józef Baron *Bamberg* został przeniesiony w stan rozporządzalności.

Wiedeń. 15. kwietnia. Dnia wczorajszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany VI. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Ten zeszyt zawiera:

Nr. 24. Konwencya między Austryą a Meksykiem z 19. października 1864, względem zaciągu korpusu ochotników do służby wojskowej meksykańskiej w państwach austriackich i względem sposobu postępowania z ochotnikami zaciągniętymi.

(Zawarta w Wiedniu 19. października 1864 cesarsko-austriacka ratyfikacya dedato Wiedeń 13. lutego 1865, wymieniona została za cesarsko-meksykańską ratyfikacyę dedato Meksyk 30. stycznia 1865, w dniu 6. kwietnia 1865 w Wiedniu.

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 17. kwietnia.

Po blisko czterech miesięcznej przerwie wracając z dniem dzisiejszym w naszym kraju sprawy publiczne znowu w tryb normalny, wchodzą na powrót w używanie wszystkie swobody i prawa konstytucyjne, które podczas trwania stanu oblężenia zostawały w zawieszeniu. Pomimo głośnych rekryminacyi ze strony przeciwnych dziś nikomu wątpliwem być nie może, że zaprowadzenie stanu oblężenia w Galicyi w swoim czasie było koniecznością spowodowaną zakłóconymi stosunkami kraju w skutek nieszczęsnego powstania w Królestwie Polskiem, i że stan oblężenia był jedynym i ostatecznym środkiem do położenia zbawiennej tamy rozgałęzionym agitacyom, które podkopywały bezpieczeństwo publiczne i zagrażały spokojności pojedynczych obywateli. — Zaś wykonywanie przepisów stanu oblężenia przez władze przynależne nie tylko nie dało się w niczem dotkliwie uczuć ogółowi mieszkańców, lecz nawet przeciwnicy onego niejednokrotnie wyrazili uznanie szczególnej łagodności i umiarkowania, jakim się te czynności przez cały czas odznaczały. Dziś najlaskawszy Monarcha uznał za stosowne znieść stan oblężenia. Kraj wraca do samodzielności konstytucyjnej zawarowanej. Oby korzystał z przykrych doświadczeń przeszłości, aby mieszkańcy jego przejęci silnem przekonaniem, że tylko na podstawie niezłomnej wierności dla tronu i na drodze spokojnego rozwoju przy usilnej statecznej pracy pomyślność ogółu da się osiągnąć, niedawali się odtąd sprowadzać z drogi legalnej, lecz z prawdziwą obywatelską odwagą stawili czoło zgubnym wichrom fakcyjnym o ileby takowe pod jakimkolwiek pozorem znowu się objawiały.

Zwracaliśmy już raz uwagę na to, że pogłoski rozszerzone o panującej w Rosyi słabości są przesadzone i poparliśmy oświadczenie nasze szczegółami czerpanymi z raportu urzędowego. Mimo to panuje ciągle jeszcze podszywana fałszywymi wieściami obawa, a nawet i dzienniki, zamiast czerpać doniesienia swoje ze źródeł autentycznych, niewahają się podawać najrozmaitsze baśnie, przyznając się tym sposobem do powiększania nieusprawiedliwionej nieczem trwogi i niespokojności. Tak między innymi donosiły niedawno dzienniki, że owa zaraza sybirska wybuchła już i w Królestwie Polskiem, że mianowicie w Warszawie zabiera wiele ofiar, i t. p. Wszystko to są bajki, i możemy zapewnić powtórnie na podstawie doniesień urzędowych, otrzymanych pod d. 15. b. m. od c. k. jeneralnego konsulatu w Warszawie, że o podobnej słabości wcale nie tam nie wiedzą, że ani władze cywilne, ani wojskowe w Królestwie niezarządziły żadnych nadzwyczajnych środków ostrożności i że przeciwnie stan zdrowia nawet pomiędzy wojskiem w Królestwie jest teraz nierównie pomyślniejszy, niż zwykle, gdyż w wielkim szpitalu wojskowym w Warszawie zasłabło na 500 chorych tylko 7 ludzi na tyfus, a symptomów panującej w Petersburgu słabości wcale tam nie dostrzeżono. Zresztą sama sanitarna władza wojskowa w Petersburgu nie przepisuje tej słabości bynajmniej tak groźnego charakteru, jak to utrzymują dzienniki zagraniczne, a *Journal de St. Petersbourg* z 12. b. m. powiada nawet w obszernym raporcie swoim ogłoszonym w odpowiedzi na zapytania ambasady angielskiej, że słabość ta nie jest wcale nadzwyczajną zarazą, lecz tylko tyfusem połączonym z febrą powrotną,

i że największy stan śmiertelności nieprzechodził dziennie 60 głów, a w przecięciu wynosi tylko 25 do 30 ludzi.

Giornale di Roma donosi, że podług najnowszego raportu wynosił dochód z *świątyni* 5,376,000 franków. Cała suma zebrana od września 1859 aż do ogłoszenia tego raportu, wynosi 43,010,400 franków. Ten sam dziennik dodaje, że nigdy jeszcze niewidziano w Rzymie tylu cudzoziemców, co w wielkim tygodniu roku bieżącego. Ten ogromny napływ — powiada *Giornale* — jest dowodem wzrastającej czci katolików dla papieskiego Rzymu.

Skradzenie najważniejszych dokumentów z tajnego archiwum Króla Franciszka II. jest ciągle jeszcze głównym przedmiotem zajęcia w Rzymie. Korespondent *Botschftera* podaje w tym względzie jeszcze następujące ciekawe szczegóły: Właściwym sprawcą tej kradzieży jest niejaki *Mira*, który w Neapolu był w służbie Króla i zostawał z nim w bliskich stosunkach. Znał on najtajniejsze dzieje policyjne Królestwa i poruczone mu nawet zarząd archiwów. Gdy Król opuścił Neapol, nie zerwał wprawdzie *Mira* z familią królewską, ale nie udał się też za nią, lecz pozostał w Neapolu. Tu zaledwie Król odjechał, przyłączył się potajemnie do partii narodowej i był jedynym z najgorliwszych jej członków. Zeszłego roku udał się do Rzymu, zapewnił Króla o swojej niezachwianej nieczem wierności i umiał wkraść się w jego zaufanie. W czasie pobytu na wsi Króla potrafił złudzić nawet jenerała Ulloa, tak że tenże powierzył mu znowu archiwum, które Król przywiózł z sobą do Rzymu. Z tego czasu korzystał *Mira* częścią, by przepisać ważne dokumenta, a częścią by przechować bezpiecznie oryginały. Przed kilkoma miesiącami opuścił Rzym, i dopiero przed kilku tygodniami wydała się kradzież. Król dowiedział się o tem dopiero z gazet. Mówią, że ten wypadek omierzył Królowi wielce pobyt w Rzymie, i że dwór neapolitański zamysła już na prawdę przemieść się gdzieindziej.

Pan Persigny, jak pisał z Rzymu do *Botschftera* pod d. 10. kwietnia, ma udać się z Rzymu do Neapolu i Florencyi. Jeżeli jego pobyt miał istotnie znaczenie dyplomatycznej misyi, tedy to można już uważać jako bezskuteczną. To samo można powiedzieć o usiłowaniu tej tajemniczej osoby, która miała tu być przysłana z specjalnymi oświadczeniami od Cesarza Napoleona. Z wszystkiego co słychać pokazuje się, że w Watykanie nie ma wcale skłonności do odstąpienia, a nawet trwa ciągle opór co do układu finansowego stypulowanego przez konwencyę, a mianowicie co do objęcia rzymskiego długu państwa przez Włochy, chociaż trudno pajać, jak rząd papieski wybrnie z zawikłań finansowych przy zupełnem wyczerpaniu wszelkich źródeł materialnych. Bądź co bądź objęcie tego długu przez Włochy byłoby ilustracją do bajki o ślepym i kulawym, bo stan finansów rządu włoskiego nie o wiele jest lepszy jak rządu papieskiego. Pomimo zaprzeczania półurzędowych dzienników francuzkich potwierdza się wiadomość, że wojska francuzkie otrzymały pozwolenie ścigać bandytów nawet na terytorium włoskiem po za granicami państwa rzymskiego, mają jednak rozkaz ograniczać swoje wycieczki na pół mili.

O zaszłych dnia 9go i 10go b. m. w Madrycie zaburzeniach przyniosły dzienniki jeszcze następujące szczegóły: Przy sposobności odstąpienia dóbr koronnych przez Królowę ogłosił p. *Costelar*, profesor historii na uniwersytecie madryckim i redaktor dziennika demokratycznego, artykuł z własnym podpisem, który stał się powodem śledztwa sądowego. Oprócz tego został rektor uniwersytetu skutkiem wytoczonego śledztwa usunięty od urzędu, co wywołało pewne wzburzenie pomiędzy studentami. Pod pozorem wyprawienia serenady usuniętemu rektorowi udało się kilku studentów przed jego mieszkanie i wznosili buntownicze okrzyki, które pomimo przedsięwziętych aresztowań ponowili się nazajutrz przy rozpoczęciu urzędu nowego rektora. Wydaleni z uniwersytetu udali się tumultuanci do Puerto del Sol, gdzie przyłączyło się do nich pospólstwo, i w kilku miejscach stawili opór władzy, wzywającej tłum do rozejścia się. Żandarmerya jednak położyła koniec temu zaburzeniu.

Sprzecznie z dawniejszymi swymi doniesieniami pisze teraz *Kreuztg.*, że — „jak słychać z dobrego źródła“ — otrzymał hrabia *Murawiew*, (którego ten dziennik przed kilku dniami nazwał hrabią Wilna) „żądane kilkakrotnie a w końcu nawet usilnie“ uwolnienie od urzędu jenerał-gubernatora Litwy. Skutkiem utrudzających prac swego trudnego i pełnego odpowiedzialności urzędu ma być jenerał *Murawiew* bardzo cierpiącym, mianowicie pogorszyła się jego słabość oczu tak dalece, że potrzebuje używać dłuższej kuracyi. Jeneralną komendę na Litwie poruczono tymczasowo jenerałowi Chruszczewowi, a zarząd spraw cywilnych obejmie jenerał Potopow.

W Ameryce rzeczy zostały nareszcie pod Richmondem rozstrzygnięte. Rezultata strasznej trzydniowej bitwy były okropne. Obiedwie główne warownie separatystów, stolica Richmond i twier-

dza Petersburg zostały opuszczone. Armia Leego straciła 15.000 ludzi w poległych i 25.000 w zabranych do niewoli. Straty te są dziś niepodobne do powetowania, a jeżeli cyfry powyższe nie są przesadzone, separatysty nie będą mogli stawiać oporu.

Z obrotów przed bitwą widać, że generał Grant miał zamiar odciąć generała Lee od drugiej armii, którą generał Johnston nad rzeką Neuse River zaprzętał Shermana. W tym celu ściągnął do siebie korpusa Sherida i Orda z północnego brzegu James, i rozpoczął pochód z całą armią około prawego skrzydła Leego.

Aby przeszkodzić temu strategicznemu obrotowi Lee zamierzył dnia 25. marca napaść na prawe skrzydło Granta, ale mu się to nie udało. Generał Grant posuwał się dalej, a przez przecięcie Lynchburgskiej kolei żelaznej ujście Leego z Richmondu byłoby się stało wątpliwem.

Ta okoliczność wywołała główną bitwę. Lee musiał zacięcie walczyć dla otworzenia sobie komunikacji. Nareszcie wstrzymanie Granta po trzydniowej bitwie spowodowało odwrót Leego do Lynchburga.

O stosunkach na Libanie piszą z Bejrutu pod dn. 22go marca do *Jen. Kor.*: Rozjatrzenie na Libanie zdaje się zmniejszać. Po wzajemnem spotkaniu się generał-gubernatora Dauda Baszy z patriarchą Maronitów w klasztorze Bloisa w dn. 28. lutego, które było pierwszym krokiem pojednawczym obu dygnitarzy, nastąpiły drugie i trzecie odwiedziny, które zapowiadają bliski koniec wszelkich sporów. Patriarcha pośredniczy z dobrym skutkiem między generał-gubernatorem a Jussufem Karamem, i usposobienie w Kesruan polepszyło się stanowczo. Naczelnik Beduinów Akyl Aga, który do niedawna zagrażał Syrii, stara się także o załatwienie sporu na drodze pokoju.

Monarchia Austriacka.

Lwów, 17. kwietnia. (*Posiedzenie izby handlowej i przemysłowej.*) Dnia 10. b. m. odbyło się 3. nadzwyczajne posiedzenie tutejszej Izby handlowej i przemysłowej pod przewodnictwem prezesa Izby p. Józefa Breuera.

Przedmiotem obrad na posiedzeniu tem, było sprawozdanie wypracowane przez sekretarza Izby jako referenta komisji wysadzonej z łona Izby w skutek zawezwania wys. ministerstwa handlu do zbadania, o ile ceny transportu kolei austriackich a w szczególności kolei galicyjskiej — stosunkom przemysłu i gospodarstwa krajowego odpowiadają, i jaki wpływ na rozwój takowych wywierają — i poczynienia w tym względzie stosownych wniosków.

Komisja porównując w sprawozdaniu swem ceny taryfy kolei Karola Ludwika z taryfami innych kolei, mianowicie zaś pruskich, wykazała, że kolej galicyjska przez swe wysokie ceny wywiera nie tylko jak najszkodliwszy wpływ na rozwój gospodarstwa i pojedynczych gałęzi przemysłu krajowego, lecz zapoznając całkowicie interesu kraju, przez który przechodzi, zapoznaje zarazem interes własny, i że przez swe bezwzględne i interesu kraju zapoznające postępowanie, nie przyniosła krajowi takich korzyści, jakich kraj po niej spodziewać się miał słuszne prawo. Komisja zaproponowała więc w swem sprawozdaniu znizenie taryfy przy ważniejszych artykułach, mianowicie:

a) przy zbożu, produktach strączkowych i wszelkich nasionach, których produkcja w okręgu Izby około 7,997,533 cet. cłow. rocznie wynosi — na 1 kr. w. a. od cetnara i mili;

b) przy ogrodowinach wszelkiego rodzaju na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

c) przy mące, której produkcja w młynach parowych około 370.500 cet. cłow. wynosi, na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

d) przy owcach na 1 kr. w. a. od sztuki i mili;

e) przy bydle, mięsie, smalcu, słoninie, nabiale i innych wiktualiach na 1 kr. w. a. od cetn. i mili;

f) przy nawozie — ze względu na ważność artykułu tego dla gospodarstwa na $\frac{1}{2}$ kr. w. a. od cet. i mili;

g) przy węglach kamiennych, których produkcja w okręgu Izby rocznie około 178.452 cet. cłow. wynosi, na $\frac{1}{2}$ kr. w. a. od cet. i mili;

h) przy torfie na $\frac{1}{2}$ kr. w. a. od cet. i mili;

i) przy oleju i wosku skalnym, tudzież produktach rafinowanych (nafcie), których produkcja w okręgu Izby rocznie około 200.000 cet. wynosi, na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

k) przy żelazie na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

l) przy maszynach złożonych na 2 kr. w. a. od cet. i mili;

m) przy częściach składowych maszyn na $1\frac{33}{100}$ kr. w. a. od cet. i mili;

n) przy drzewie opałowem na $\frac{1}{2}$ kr. w. a., a przy budulcu na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

o) przy spirytusie, którego produkcja w okręgu Izby w przecięciu rocznie około 529.399 cet. cłow. wynosi, na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

p) przy produktach chemicznych, jak: potaż i t. p. na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

r) przy płótnie wyrobów krajowych na $1\frac{24}{100}$ kr. w. a. od cet. i mili;

s) przy szmatach i kleju do wyrabiania papieru na 1 kr. w. a. od cet. i mili;

t) przy wyrobach szklanych, tudzież porcelanowych i glinianych, aby takowe podlegały opłacie wedle I. klasy taryfy; tu-

dziez przy piasku szklannym, krzemieniu, glinie i t. p. znizenie ceny transportu na $\frac{1}{2}$ kr. w. a. od cet. i mili;

u) przy materyale budowniczym na $\frac{1}{2}$ kr. w. a. od cetn. i mili;

w) przy powozach, siławkach i t. p., aby transport wedle rzeczywistej wagi opłacany był; nareszcie zażąda komisja, aby niektóre niedogodności i uciążliwości, jakie przy manipulacji kolei Karola Ludwika istnieją — usunięciem zostały i starała się zarazem, o ile na to materyał pod ręką będący zezwolił, dowieść cyframi, że znizenie cen transportu nie tylko ze kolei Karola Ludwika w jej dochodach żadnego uszczerbku nie przyniesie, lecz owszem, takowe o wiele podnieść będzie w stanie, gdyż tym sposobem wywóz wielu produktów, w które kraj nasz obfituje, umozebnionym będzie, a to, co by kolej na znizeniu cen stracić mogła, zyska na ilości przy pomnożonym obrocie.

Przy tem uwiadomiła komisja zgromadzenie, że z 51 większych przemysłowców i fabrykantów obwodu Izby, których do przedłożenia wniosków w kwestyi w mowie będącej zawezwano, trzech tylko takowe nadesłało, tudzież, że zarząd stacyi kolei Karola Ludwika we Lwowie, odpowiedział Izbie na pisemne wezwanie względem udzielenia jej wykazu towarów na stacyach we Lwowie i w Przemysłu do dalszego przewozu nadanych, że zarząd centralny (Centralleitung) we Wiedniu oświadczył, że żądany wykaz ze stacyi w Przemysłu, nie może być wcale Izbie udzielonym, zaś ze stacyi lwowskiej jedynie za opłatą kosztów przepisowywania w ilości 10 do 15 złr. w. a. Komisja oświadczyła swą gotowość zapłacenia tych kosztów i prosiła o spieszne udzielenie żadanego wykazu. Gdy jednak zarząd kolei przystanie rzeczzonego wykazu przewlekał, termin zaś do przedłożenia wys. ministerstwa handlu dotyczących wniosków już się zbliżał, przeto nie mogła komisja z wypracowaniem i przedłożeniem sprawozdania dłużej odciągać się, i musiała poprzestać na materyale w biurze Izby znajdującym się.

Izba przyjęła wnioski komisji w całości, i uchwaliła, aby sprawozdanie komisji drukiem ogłosić, tudzież zawetowała na wniosek członka Izby p. Salamona Klaermana sekretarzowi Izby zasłużone uznanie za dokładne i mozolne wypracowanie sprawozdania.

Zarazem uchwaliła także Izba, aby zarządowi kolei Karola Ludwika oświadczyć, że żądany wykaz nie jest jej więcej potrzebnym.

Wiedeń, 9. kwietnia. *Budżet wojenny i artylerya.* W relacji wydziału finansowego o budżecie wojennym, w relacji tej, która z wielu stron zaprzeczenia wywołała, wystąpiono z kilkoma wnioskami odnoszącymi się do artylerji, a mianowicie względem zredukowania wszystkich baterji na połowę uprzedzą, względem zredukowania koni podoficerskich z 12 na 6 w każdej baterji, względem zmniejszenia kompanij artylerji fortecznej i parków artyleryjskich o 20 ludzi, a w końcu względem wykreślenia mało znaczącego pomnożenia kompletu regimentu wybrzeżnego. Lekko rzeczy biorąc, wystąpiono z temi wnioskami; zachodzi teraz pytanie, czyli wnioski takowe przyjęte być mogą ze względu na interes publiczny.

Artylerya w roku 1863 została zreorganizowana, w skutek tej reorganizacji bitność jej się podniosła, komplet pokojowy artylerji wychodzi 24.018 ludzi i 6915 koni. Według dawniejszej organizacji używano dla zastąpienia żołnierzy w baterjach i do manipulacji w parkach artyleryjskich ludzi, którzy w razie potrzeby i do służby fortecznej powołani być mogli, dla kompletowania zaś koni były osobne oddziały kompletujące. Nowa organizacja odziela ile możności najściślej służbę forteczną od służby przy baterjach i łączy dawne oddziały kompletujące przeznaczone do skompletowania kanonierów przy baterjach i do manipulacji w parkach artyleryjskich, w osobne oddziały pod jednym komendantem. Tym sposobem powstały kompanie parkowe, lecz bez żadnej nadwyżki w wydatkach, a nawet z zaoszczędzeniem 66.000 złr. Ze zaś rozdzielenie służby fortecznej od służby bateryjnej jest potrzebne, to każdy wojskowy uzna, wie on bowiem, że przy obecnie krótkim trwaniu służby pod bronią, poprzestać trzeba na wykształceniu żołnierza do jednej służby, kto zaś bliżej zajmował się artylerją, ten przyzna, iż byłoby to zanadto żądać od jednego człowieka, ażeby się wyuczył znajomości nie tylko materyału polowego, lecz i fortecznego. Tym sposobem ludzie nie byłiby zdolni ani do jednej służby, ani do drugiej. Jako konieczny warunek doprowadzenia artylerji do zdolności w manewrowaniu, uważamy zatrzymanie całej uprzedzą dla całej pierwszej linii, nawet w czasach pokoju, tudzież zatrzymanie koni dla wszystkich podoficerów, nie masz bowiem większego nieszczęścia nad znaczną stratą dział. Jeżeli w momentach krytycznych kanonierzy konnowodni, bądź dla niezdolności, bądź dla braku odwagi a nawet chociaż i zmuszeni nieśfornością koni nieostrzelanych i do zgiełku nie przyzwyczajonych, działa opuszczają, staje się to zakałą dla całej baterji, dla oddziału asekurującego, dla całej jednostki taktycznej; zakałą tę nie zatrząć nie zdoła, pominąwszy już nawet porażkę, która tym sposobem spowodowana być może. Pytamy teraz, co jest przyczyną tego wszystkiego? Niewczesna oszczędność w pokoju. Jeżeli baterje dobrze obsłużone i kierowane być mają, to trzeba koniecznie ażeby podoficerowie i w czasie pokoju konno służbę odbywali, jeżeli bowiem od każdego kawalerzysty żąda się, ażeby z koniem swoim jedno ciało stanowił, to od podoficera artylerji tem bardziej żądać tego potrzeba. Zresztą rząd ze względów oszczędności postanowił, zostawić w każdym pułku dwie baterje z połową tylko uprzedzą, i

pewno to tylko żelazna konieczność zmusiła rząd do takiego osłabienia bitności artylerii. Przechodząc do artylerii fortecznej widzimy, iż komplet kompanij fortecznych wynosi w wojnie około 13.560 ludzi. Pomyślmy sobie monarchią zawikłaną w wielką jaką wojnę i potrzebę uzbrojenia warowni frontu fortecznego zachodniego, Czech, Austrii, Tyrolu, Wenecyi i Istrii, w takim razie w warowniach wewnątrz kraju potrzeba będzie obsługi 3000 dział, liczymy stronnice tylko po trzech ludzi na każde działo, zostawiając roboty pomocnicze wyrobnikom. Zważmy prócz tego potrzeby artylerii fortecznej dla związku niemieckiego, a w końcu i to, iż warownie poza linią strategiczną leżące nie mogą pozostać zupełnie ogołocone, lecz muszą być obsadzone chociażby tylko kompaniami zakładowemi, po większej części z rekrutów złozonemi, to wykazuje nam się prawdziwy deficyt i widzimy że i artyleria forteczna w Austrii zredukowana została do cyfry już najniższej. Chcąc zaś ocenić potrzebny komplet artylerii wybrzeżnej, trzeba mieć na względzie wybrzeże nasze i warownie, które służą ku jego obronie; przekonamy się, iż komplet wybrzeżnej naszej artylerii też nie jest dostateczny. Przy artylerii fortecznej i wybrzeżnej pominęliśmy zupełnie potrzebę rezerwy i powiedzieliśmy, iż mniej ważną posługę przy działach, wyrobnicy wykonywać mają. Wyrobników takich potrzebować będziemy 46.000, a z każdej ich wzięść mamy? Niestety nie zdołał referent budżetu wojennego pojąć jądro reorganizacji, nie dziw więc, że 12 kompanij parkowych są mu solą w oku; tak dalece nie pojmuje ich przeznaczenia, iż sądzi, że zwinięcie ich proponowane być może.

Rozwiedliśmy się umyślnie szczegółowo nad koniecznością całej uprzedniej pierwszej linii, i wszystkich koni przy bateriach, wykazaliśmy niedostateczność artylerii naszej fortecznej i wybrzeżnej i dodaliśmy jeszcze musimy, iż redukcje w relacji proponowane, przecięłyby nerw życia artylerii naszej, tej chlubie wojska naszego, i oddałyby ją na pastwę niebezpiecznego osłabienia.

Wiedeń, 16. kwietnia. (*Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.*) Jutro obchodzi następcę tronu Arcyksiążę Rudolf swoje imieniny.

Jego Excelencya pan minister stanu Schmerling powróci jutro z Molk. Pan minister Fml. hr. Mensdorff, który zastał w skutek przebiegnięcia się na pogrzebie Księcia Lichtensteina, ma się już znacznie lepiej. Baron Hübner przybędzie tu z końcem tego miesiąca z Wenecyi, a Fml. Baron Gablenz z Włoch. Były wychowawca księcia Reichstadt, 82 l. liczący, podpułkownik Ständeisky, weteran, który od r. 1805 miał udział prawie we wszystkich wojnach, które prowadziła Austria, umarł w Lublanie do. 12go b. m. Pan Plener syn ministra finansów odejchał do Paryża, zostawszy przydzielonym tamtejszemu c. k. poselstwu jako attaché.

Francya.

Paryż, 12. kwietnia. (*Posiedzenie ciała prawodawczego.*) Na posiedzeniu ciała prawodawczego z dn. 10. kwietnia, minister stanu Rouher mówił o sprawie meksykańskiej. Staral się głównie uspokoić obawy izby i kraju względem wojny z zjednoczonymi stanami północno-amerykańskimi z powodu interwencji francuskiej. Co zaś dotyczy odwołania wojska z Meksyku, rząd dotrzymał to co zapowiedział. Z Meksyku wróciło już 7 do 8000 ludzi, więcej jeszcze niebawem powróci. Od Stanów zjednoczonych nie masz żadnej obawy, przekonano się bowiem w Washingtonie, iż Francya nie myśli się mieszać do wojny domowej. Dalsze trwanie tej wojny nie jest wcale pożądane dla utrzymania Cesarstwa meksykańskiego, pokój i owszem w wspólnym jest wszystkich interesie. Stanom zjednoczonym nie zależy na posiadaniu Meksyku. W końcu minister oświadczył, iż wojsko francuskie kilka jeszcze miesięcy pozostanie w Meksyku, ażeby w interesie honoru Francyi dokonać rozpoczętego dzieła. Po mowie p. Rouher proponowana poprawka do adresu odrzucona została większością 225 głosów przeciwko 16.

O sprawach algieryjskich mówił wicehrabia Lanjuinais. Mówił za poprawką żądającą dla kolonistów większej łatwości w nabywaniu ziemi i dobrodziejstw cywilnego zarządu.

Na posiedzeniu z dn. 11. kwietnia generał Allard mówił przeciwko poprawce. Zbawienie kolonii afrykańskiej upatrywał on jedynie w zachowaniu rządu wojskowego, żądał jednak, ażeby 800.000 kolonistów reprezentowało cywilizację europejską.

Na posiedzeniu z dnia 12. kwietnia rozprawy się rozprawy nad paragrafem odnoszącym się do kwestyi włoskiej. Najprzód odrzucił poprawkę lewicę, żądającą w ogólnych wyrazach odwołania wojska francuskiego z Rzymu i zastosowania do Włoch zasady nieinterwencji. Nie skończyła się na tem kwestya rzymska, ze strony bowiem większości wniesiono poprawkę przemawiającą za utrzymaniem świeckiej władzy Papieża. Deputowany Kolb-Bernard wystąpił w obronie tej poprawki.

Na posiedzeniu z dnia 13. kwietnia Thiers mówił o konwencji wrześniowej. Kwestyę o której mówił rozdzielił na sprawę rzymską i sprawę włoską. Francya najprzód była za konfederacją włoską, a potem dozwoliła upadku Wielkiego księcia tokańskiego i innych książąt włoskich, za półtora roku zaś chce opuścić i papieża. Mowca uważał zawsze jedność włoską jako błędne złudzenie, zatargi zaś z kościołem uważa dla każdego państwa jako niebezpieczeństwo i nieszczęście. Przekonany zaś jest, iż katolicy uważać będą każdą zmianę, w kierunku religii katolickiej jako naruszenie najdroższej wolności, wolności sumienia.

Mowca nie wierzy ażeby Włochy mogły być wiernym sprzymierzeńcem Francyi.

„Dziś Włochy nas potrzebują“, mówił p. Thiers i bez nas egzystować by nie mogły. Będą nam jednak wiernymi dopóty tylko dopóki będą słabymi. Włochy silne będą chciały być niepodległe i będą miały prawo do tego. W ogóle jest to rzeczą niesłychaną w historii, ażeby mocarstwo jakie starało się o ukonstytuowanie silnego mocarstwa nad swoją granicą, mocarstwa z którym wcześniej lub później do walki i do obliczenia się przyjdzie będzie musiało!

Rosya.

(*Wyjaśnienie.*) *Journ. de St. Petersburg.* z 27. marca pisze: W dzienniku *Pilote de Dunkerque* było w tych dniach zamieszczone następujące obwieszczenie: „W skutku epidemicznych chorób panujących obecnie w St. Petersburgu, w naszym mieście otrzymano rozkaz wysyłania na rejde dla odbycia kwarantanny wszystkich statków przychodzących z Rosyi“. Z początku nie przypisywaliśmy żadnego znaczenia temu obwieszczeniu, które ukazało się w miejscowej gazecie mogącej się mylić. Niedawno przedrukowaliśmy z *Siew. Pocz.* urzędowe obwieszczenie, określające charakter panującej choroby i wskazujące środki uchronienia się od niej. Choroba ta wcale nie ma własności zarażających; obok tego nie była zbyt silna, a teraz przeszła w fazę stopniowego słabnięcia. Niemniej musieliśmy zwrócić uwagę na wiadomość podaną przez dziennik *Pilote de Dunkerque*, skoro została przedrukowana w większej części dzienników francuskich, potwierdzona przez *La France* z 3. kwietnia, i nakoniec przytoczona przez *Le Mon. un.* z tegoroczna w rubryce „Różne wiadomości“ bez żadnych objaśnień. Pozostaje nam tylko oświadczyć, że dotąd rząd cesarski nie otrzymał żadnego formalnego zawiadomienia od rządu francuskiego, co do środków mogących spowodować straty interesom handlowych obydwóch państw, i że podobne środki obecnie usprawiedliwiają się mniej niż kiedykolwiek przez sanitarny stan miasta St. Petersburga, który to stan według przytoczonych przez nas urzędowych danych znacznie się polepszył.

(*Zaraza w Moskwie.*) *Mosk. Wied.* zawiadamiają, że dla pomieszczenia chorych w ostatnich czasach otwarto tam dwa nowe szpitale: jeden jako oddział szpitala dla robotników, gdzie mają prawo do bezpłatnej kuracji wszyscy uiszczający opłatę adresową; drugi szpital otwarty w lazarecie jekateryński i stanowi oddział szpitala policyjnego. Mówiąc w ogóle, liczba chorych w Moskwie zwiększyła się ostatnimi czasy dość znacznie.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Bochnia, 31go marca. W miesiacu marcu były na targach tutejszych następujące przeciętne ceny:

	Mec ważyl	Przywie-	Sprzedano	Płacono w prze-	
	funtoów	zioło		cięcia	za 1 mec w. a.
Mec pszenicy	85	2500	2500	3	11
„ żyta	75	2000	2000	2	14
„ jęczmienia	65	2000	2000	2	2
„ owsa	51	900	900	1	30
„ kukurudzy
„ kartofli	470	470	1	20

Kronika.

(Konfiskata.) Numer „Pracy“ z dnia 15go b. m. został skonfiskowany przez c. k. prokuraturę.

(Lazarz Dubs), doktor medycyny, właściciel dóbr, posł na sejm krajowy, obrany przez obwodowe miasto Kołomyję, wyznania mojżeszowego, mąż powszechnie szanowany, umarł dnia 5go b. m. w Majdanie średnim.

(Nieszczęsne wypadki.) Nowicysz zakon Bernardyńskiego Juliusz Andrzej Augustini utonął przypadkiem w Bugu koło Sokala d. 4. b. m.

Nazarko T. z Hucza w powiecie rawskim ułownik z polku Br. Martini i izraelitka Mindla L. z nim jadąc utonęli d. 5. b. m. w strumieniu Ratta. Z pary koni do wozu przyprzężonych jeden został uratowany.

Pemcenik gorzelniany w Wierzbicy w powiecie uhnowskim, powracając z Rawy do domu w d. 5. b. m. utonął w bagnie, które w skutek ścieku wód wezbrało do znacznej głębokości.

(Pozary.) Dnia 25go z. m. wybuchł ogień na przedmieściu w Starajsole i zniszczył dom mieszczanina i stajnię, zapasy zboża i siana, przy czem spaliły się także 2 krowy i kon. Ogień miał powstać przez nieostrożność właściciela, który palił fajkę w stajni.

Dnia 5go b. m. w nocy zgorzały w Walawie, w obwodzie Przemyskim, dwie chaty włościańskie wraz z stajniami, bydłem i zapasami zboża. Przyczyna pożaru dotychczas nie wiadoma.

W nocy z 6. na 7. b. m. spaliła się w Duszatynie, w powiecie Lisieckim, dawna huta szklana już nie będąca w ruchu.

(Stan zarazy w Petersburgu.) „Inwalid“ z 9go i 12go b. m. podaje następujący wykaz stanu zarazy w Petersburgu w ostatnich dniach: Dnia 5. kwietnia było chorych 3749, przybyło 111, wyzdrowiało 241, umarło 105, pozostało w szpitalach 3713; d. 6. przybyło 229, wyzdrowiało 193, umarło 68, pozostało w szpitalach 3681. Dnia 8. było chorych 3793, przybyło 256, wyzdrowiało 215, umarło 78, pozostało w szpitalach 3668; dnia 9. przybyło 1419 (licząc w to 1102 chorych znajdujących się w tymczasowym szpitalu izraelińskim), wyzdrowiało 307, umarło 106, pozostało w szpitalach 4672.

